

Patent dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 16.08.1969 (P. 135406)

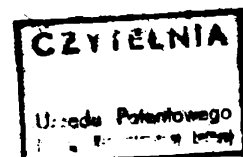
Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 31.03.1973

Opis patentowy opublikowano: 28.02.1976

MKP C08d 13/00

Int. CL². C08J 3/28

Twórcy wynalazku: Adolf Heger, Günther Carius

Uprawniony z patentu: VEB Kautasit, Drezno (Niemiecka Republika
Demokratyczna)

Sposób zwiększania odporności kauczuku silikonowego na działanie olejów w podwyższonej temperaturze

1

Przedmiotem wynalazku jest sposób zwiększania odporności kauczuku silikonowego na działanie olejów w temperaturze podwyższonej, zwłaszcza przy stosowaniu kauczuku silikonowego do wyrobu elementów uszczelniających, na przykład uszczelki pierścieniowych.

Znany sposób wytwarzania kauczuku silikonowego polega zasadniczo na stosowaniu trzech zabiegów, a mianowicie na wytworzeniu mieszanek kauczukowej, chemicznym usieciowaniu za pomocą środków sieciujących i poddaniu działaniu podwyższonej temperatury, w celu usunięcia pozostałości środków sieciujących i produktów ich rozkładu. Przy wytwarzaniu kauczuku silikonowego na bazie polidwumetylowinylosiloksanów stężenie środka sieciującego, na przykład nadtlenu dwukumylu lub nadtlenu dwuizopropylbenzeno-dwu-III-rzęd. butylu, wynosi 0,6—1,0%, a obróbkę cieplną prowadzi się w temperaturze 200—250°C w ciągu 16—18 godzin. Kauczuk wytworzony tą metodą, usieciowany na przykład za pomocą nadtlenu benzoylu, nadtlenu dwukumylu lub nadtlenu dwu-III-rzęd. butylu, a wytworzony na bazie polidwumetylosiloksanów, pod działaniem olejów w temperaturze powyżej 120°C zmienia bardzo szybko i w sposób ciągły właściwości fizyczne i mechaniczne. Uszczelki, na przykład pierścienie uszczelniające, wykonane z takiego tworzywa, w zetknięciu z większością olejów mineralnych i olejów smarowych, zwłaszcza w pod-

2

wyższonej temperaturze, mięknią, tracą elastyczność i ulegają plastycznemu odkształceniu, na skutek czego przestają działać uszczelniająco. Z tych względów do wyrobu uszczelki stosuje się kauczuk silikonowy fluorowany lub nitrowany. Jednakże wytwarzanie takiego kauczuku na bazie polidwumetylowinylosiloksanów jest znacznie droższe, a poza tym tego rodzaju kauczuk ulega dość dużym odkształceniom trwałym, co stanowi zasadniczą wadę, zwłaszcza w przypadku pierścieni uszczelniających.

Wiadomo, że właściwości licznych elastomerów, a wśród nich i kauczuku, można zmienić przez napromieniowywanie jonizując, jednakże znane metody wulkanizowania przez napromieniowywanie dotyczą przeważnie tylko zmian właściwości kauczuku związanych z jego pęcznieniem.

Wynalazek ma na celu opracowanie sposobu umożliwienia polepszenia właściwości stosunkowo taniego kauczuku silikonowego na bazie polidwumetylowinylosiloksanów, zwłaszcza zwiększenia odporności takiego kauczuku na działanie olejów w podwyższonej temperaturze, wynoszącej około 180°C, co umożliwiłoby stosowanie tego tworzywa do wyrobu uszczelki, zwłaszcza pierścieni uszczelniających.

Zgodnie z wynalazkiem osiąga się to w ten sposób, że przedmioty wykonane z kauczuku wytworzonego na bazie polidwumetylowinylosiloksanów, zawierające 0,2—0,4% środka sieciującego, takie-

go jak nadtlenek dwukumylu lub nadtlenek dwuizopropylobenzenu - dwu - III - rząd. butylu, wulkanizuje się metodą formowania przez prasowanie, wtryskiwanie lub prasowanie wtryskowe, a następnie poddaje obróbce cieplnej w temperaturze 200°C w ciągu 8—10 godzin, po czym poddaje działaniu promieniowania bogatego w energię, na przykład strumieni elektronów lub promieni gamma, stosując dawkę napromieniowania $0,8 \cdot 10^7$ — $2,0 \cdot 10^7$ radów. Proces napromieniowywania trzeba prowadzić z uwzględnieniem geometrycznych wymiarów przedmiotu poddawanego temu procesowi, na przykład pierścieni uszczelniających, aby otrzymać homogeniczny rozdział energii. W tym celu można ewentualnie napromieniowywać przedmioty z kilku stron.

Uszczelki wykonane zgodnie z wynalazkiem z kauczuku silikonowego na bazie polidwumetylowinylosiloksanów można stosować w środowisku olejów w temperaturze około 180°C. Są one znacznie tańsze niż stosowane do tego celu znane

ciami takiego samego tworzywa, lecz usieciowanego jedynie na drodze chemicznej, bez napromieniowywania. Właściwości te określono po podaniu próbek procesowi pęcznienia w różnych olejach w ciągu 1000 godzin w temperaturze 180°C.

Jak widać, przyrost masy na skutek pęcznienia nie może być brany pod uwagę jako kryterium przydatności kauczuku polidwumetylowinylosiloksanowego do wyrobu uszczeltek.

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób zwiększania odporności kauczuku silikonowego na działanie olejów w podwyższonej temperaturze, zwłaszcza przy stosowaniu tego tworzywa do wyrobu uszczeltek, **znamienny tym**, że przedmioty wykonane z kauczuku polidwumetylowinylosiloksanowego, zawierającego 0,2—0,4% nadtlenu dwukumylu lub nadtlenu dwuizopropylobenzenu-dwu-III-rząd. butylu jako środka sieciującego, wulkanizuje się korzystnie metodą for-

Tablica

Właściwości próbki	Olej sprężarkowy		Olej do przekładni hydraulicznych	
	Sieciowanie chemiczne	Napromieniowywanie	Sieciowanie chemiczne	Napromieniowywanie
Napężenie w kG/cm ² przy rozciągnięciu o 50%				
a) przed spęcznieniem	14,3	34,3	14,3	34,3
b) po spęcznieniu	nie daje się określić	23,7	6,25	16,4
Elastyczność odbicia w %				
a) przed spęcznieniem	33	42	33	42
b) po spęcznieniu	12	40	9	51
Twardość A według Shore'a				
a) przed spęcznieniem	55	69	55	69
b) po spęcznieniu	14	60	6	55
Wydłużenie przy rozerwaniu w %				
a) przed spęcznieniem	148	61	148	61
b) po spęcznieniu	nie daje się określić	52	110	50
Przyrost masy na skutek spęcznienia w %	+ 0,50	+ 0,35	— 3,3	+ 3,5

uszczelki z kauczuku silikonowego fluorowanego lub nitrowanego. Poza tym sposób według wynalazku umożliwia ograniczenie zużycia środków sieciujących i skrócenie czasu obróbki cieplnej.

Przykład. Pierścienie uszczelniające o średnicy przekroju 5 mm, wykonane z kauczuku silikonowego na bazie polidwumetylowinylosiloksanu wulkanizuje się metodą formowania przez prasowanie z dodatkiem 0,3% nadtlenu dwukumylu jako środka sieciującego i następnie poddaje obróbce cieplnej w temperaturze 200°C w ciągu 8 godzin, po czym napromieniowuje z dwóch stron stosując strumień elektronów o energii 1 MeV. Dawka napromieniowania wynosi $1,8 \cdot 10^7$ radów. W tablicy podano właściwości otrzymanego tworzywa w porównaniu z odpowiednimi właściwoś-

50 mowania przez prasowanie, wtryskiwanie lub prasowanie wtryskowe, a następnie poddaje obróbce cieplnej w temperaturze około 200°C w ciągu 8—10 godzin, po czym wystawia na działanie promieniowania bogatego w energię, stosując dawkę napromieniowania $0,8 \cdot 10^7$ — $2,0 \cdot 10^7$ radów.

55 2. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że jako promieniowanie bogate w energię stosuje się strumień elektronów.

3. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że jako bogate w energię promieniowanie stosuje się promieniowanie gamma.

60 4. Sposób według zastrz. 1—3, **znamienny tym**, że w celu otrzymania homogenicznego rozdziału napromieniowania napromieniowuje się przedmiot z kilku stron.